

stran, da ne morejo zaježiti korupcije, ki razjeda celo državo.

Potem laži bi radi iz groba.

Bivšega slabostojnega ministra Pucelja še vedno peče ter grize, da je zlezel še edino le on kot žalostni preostanek Samostojne v narodno skupščino. Ne more pozabiti onih blaženih časov, ko je ministrom, bil toliko časa pri polnih vladnih koritih, sklepal pogodbe, ki so samo njemu nosile, prevažal nemške vole ter krave itd. Vsi ti blaženi časi so minuli za Pucelja in Samostojno, ljudstvo je obsodilo pri zadnjih volitvah oba.

Potisnjen čisto v stran, si daje g. Pucelj duška svoji onemogli jezi v «Kmet. listu». V vsaki številki vali krivdo novih davkov, vojnega zakona in drugih bremen na Jugoslovanski klub, ki je od prvega sestanka parlamenta po zadnjih volitvah v najostrejši opoziciji. Vse to g. Pucelj zna, a vedoma laže po svojem listu v upu in nadi, da mu bodo ljudje verjeli in se zopet oklenili njegove propadle Samostojne.

Po lažnjivi pisavi «Kmet. lista» bi bil torej Jugoslovanski klub kriv vseh bremen, ki se bodo potem novih zakonov razlila po državi, a seve pri tem pa skrbno zamolči, da so pravi očeti teh novih srbijansko-centralističnih bremen krivi samostojni poslanci, ki so za Pašičeve pare glasovali za nesrečno ustavo in s svojimi glasovi prodali tudi Slovence centralističnemu vijaku.

Nam je še v živem spominu, kako je poročal «Kmetijski list» o zadnjem obnem zboru Samostojne, ki se je vršil pred volitvami v Ljubljani. Ob tej priliki je govoril tudi bivši samostojni poslanec Rajer in med drugim izrekel: «Zgodovina bo beležila, da smo ravno samostojni poslanci glasovali za ustavo in s svojimi glasovi pripomogli k sprejetju ustave.»

Resnico je govoril g. Rajer, zgodovina Slovencev bo desetletja beležila samostojno prodajo Slovenije in ubogi slovenski kmet bo leta in leta pri plačevanju od centralizma izvitih davkov dvigal pesti proti kupljenim samostojnim izdajicam.

Temelj in vir vsega zla, ki je in še bo prišlo nad Slovence, je vidovdanska ustava, ki izroča posamezne pokrajine na milost in nemilost centraliziranemu davčnemu izžemanju in sooče te ustave je g. Pucelj s svojo samostojno poslansko gardo. Ko so naši poslanci pred sprejemom ustave se v zbornici zaganjali v posamezne člene in opozarjali na gorje in zlo, ki nas čakata, ako se bo ustava sprejela, so se samostojni rogali, glasovali za vsak člen ustave v oni obliki, kakor so ga predložili radikalni in demokrati; a danes, ko se izpolnjujejo žalostne napovedi naših poslancev, pa bi radi svojega nesrečnega otroka zatajili in zvrnili krivdo na one, ki so se na vso moč borili od začetka do danes, da bi postavili Slovenijo na čisto samostojne gospodarske noge.

G. Pucelj in «Kmet. list» računata pri svoji vedoma lažnjivi pisavi na nerazsodnost ljudskih mas, pa se motita. Ljudstvo zna iz lastne skušnje presoditi zlo centralizma, ki je tudi dete Samostojne, in med avtonomijo, za katero se je in se bo boril Jugoslov. klub, pa če tudi bo ta borba dolgotrajna.

Slovenska javnost je nadalje čisto prepričana: če bi bil otel g. Pucelj iz zadnjega volilnega boja samo še dva tovariša, bi zopet sedel s Pašičem za ministrsko mizo in bi glasoval za vse, kar bi mu predložili radikalni. Saj še sedaj, ko je g. Pucelj prisiljen opozicijski, se je ravno tedaj, ko je šlo v zbornici za kritiko kmeta zadevajajočih novih zakonov, prenašal ude svojega rojstva po Kranjskem, namesto da bi bil v zbornici. G. Pucelj se še danes ne bi rad zameril Pašiču, ker še vedno upa na skupno ministromanje z njim. Kadar pa je govoril g. Pucelj po volitvah v zbornici, pa se je vedno zaletaval v zahteve našega kluba, a krtačenja vladnih naredb in zakonov pa se je skrbno ognil, dobro se zavedajoč, da bi ga g. Pašič udaril po zobeh, ako bi se drznil napadati to, za kar je sam navdušeno glasoval s svojimi poslanci, ko je šlo za temeljni vir vsega zla — za centralizem.

Pa saj še «Kmet. list», Pucelj in Mermolja danes gladijo nesrečni centralizem, kjerkoli morejo.

«Kmet. list» stoji še danes na temelju Pašič-Pribičevićevega narodnega in državnega edinstva, gospod Mermolja pa je stalni članek zloglasnega lista «Orjuna» in «Slov. Narod», ki se oba najbolj pehata za centralizmom. «Kmet. list» pomaga širiti sokolstvo in orjunstvo, ki sta vendar obe najbolj hlapčevski organizaciji za Pašičem največjega centralista — Pribičevića.

Ljudski glas, božji glas! Resnico tega reka sta okusila Pucelj in «Kmet. list» pri zadnjih volitvah, ko je ljudstvo samo za vedno obsodilo samostojno izdajstvo in ta obsodba se ne da izbrisati s par lažmi, ki se jih natisne in potem časopisa vrže med narod. Enkrat od ljudstva obsojen, za vedno pokopan, to si naj zapomni g. Pucelj, ko maže in širi svoje slabostojne laži po «Kmet. listu».

Narodne in državne edinstvo — gospodarstvo pa rakovo pot.

Vsak kmet, vinogradnik in viničar čuti, že danes več kot dovolj na lastni koži ter žepu, da so v gospodarskem oziru morda na slabšem kot pred vojno. Da je naša trditve res dejstvo, treba vzeti samo v roke kak večji, med kmetiskim ljudstvom razširjen list in v delu za inserate lahko čitamo cele stolpice na dolgo: tu in tam posestvo na prodaj, vinograd, hiša, viničarija itd. Pred dvema letoma je kedo zastoj iskal v vino- ter

žitorodnih krajih, da bil bi kupil kako posestvo, ni ga bilo: kmet in vinogradnik sta se tesno oklepala posesti. Ako nadalje pogledamo v posojilnice in hranilnice, povsod sami dolgovi, denarja že ni več, a ljudje vedno iščejo novih denarnih kreditov. Še nekaj časa in slovenski posestnik svoje posesti ne bo več ponujal na prodaj prostovoljno, ampak pel mu bo prisilni boben.

Krivci gospodarskega propadanja.

Temu žalostnemu gospodarskemu stanju pa si kmet ni tolikanj kriv sam, ampak glavna krivda so neizprosni davki, draginja, zastoj v prodaji pridelkov in popolna brezbriznost beograjske vlade napram gospodarskemu propadanju kmetijskega stanu.

Odkar je stopil naš Jugoslovanski klub v opozicijo, smo imeli skoro same Srbijance ministre, izvemši g. Pucelja, ki se je pa glede izrabljanja državne blagajne v strankarske in osebne namene razumel ravno tako dobro kot kak radikal ali demokrat in baš to, da so vedno sami Srbijanci ministri za finance, trgovino in poljedelstvo, je največ pripomoglo, da je že tudi skoro vsak slovenski kmet gospodarsko izžerpan.

Brezbriznost vlade glede vinogradništva.

Da je res brezbriznost srbijanskega ministromanja kriva slabega gospodarskega položaja, naš že mora o tem poučiti dejstvo, da Srbi na primer nimajo nobenega zanimanja za povzdigo vinogradništva, ki tvori na Sl. Stajerskem glavni vir vseh dohodkov.

Res najdemo tudi v stari Srbiji nekaj vinogradov, a to je napram prečanskemu vinogradništvu tako malenkostno, da niti v poštev ne pride. In česar človek ni prav za prav niti vedel, še manj se za to zanimal, ali se s tem pečal, za to se tudi kot minister ne bo brigal.

Koliko sestankov so že imeli od ujedinenja do danes naši vinogradniki in kako pametni sklepi so se sklenili pri teh prilikah glede izvoza naših vin, podpiranja vinogradništva od strani vlade, vse te spomene so romale v Beograd, a tamkaj so zadele na sama gluha ušesa. Koliko so tudi naši poslanci govorili in rotili vlado v zbornici, naj vsaj nekaj stori za izvoz naših vin, srbijanski tovariši so jih poslušali in kimali, a storilo se ni tozadevno od papirnate Puceljeve vinoizvozne pogodbe v Čehoslovaško pa do danes prav nič. — Vinogradnik ne more vina prodati v inozemstvo, domači konzum je pri vinski preobilici seve premajhen, vinogradniki plačujejo ogromne pridelovalne stroške, a so takorekoč prisiljeni vino izpiti sami. Radi ravno omenjenega žalostnega dejstva pa se že polasča naših vinogradnikov krogov obup in je že povsod opažati brezbriznost pri obdelovanju vinogradov. Vinska kriza se vedno bolj pogloblja in beograjskim centralistom je še najbrž to po volji.

Nekaj iz živinskega trga.

Stara Srbija se je v predvojnem času pečala samo z živino- in svinjerejo in ti dve gospodarski panogi še tvorita tudi danes glavni vir dohodkov srbijanskega seljaka. Za izvoz živine in svinj iz južnih pokrajin pa se zanima beograjska vlada in gre tozadevno kolikor mogoče na roko raznim izvoznim firmam v Beogradu, Novem Sadu itd. Izvoz živine in svinj pa centralna vlada radi tega tako vneto podpira, ker so pri teh izvoznih družbah več ali manj udeleženi ministri, njihova zlahta kot na primer Pašičev sin Rade, in znanci, ki znajo vsako ministrsko uslugo dobro pomazati z denarjem.

Naš slovenski živinorejec pa proda svojo živo blago le po večini na domačih sejmiših in nima pri tem njegovega skoro danes še edinega izkupičku centralna beograjska vlada prav nobene zasluge.

Iz žitnega trga.

Nadaljni vir dohodkov našega poljedelca bi naj bili tudi razni poljski pridelki. Glede izvoza raznih žitnih vrst, krompirja, fižola itd. pa Slovenija za večje količine ne pride v poštev, ker se to, kar se pridelava na posestvu, po večini porabi doma.

Kar se tiče žitnega bogastva pridejo pri nas v poštev le: Slavonija, Banat, Bačka, Srem ter Vojvodina. In kako bo letos z izvozom iz teh žitorodnih pokrajin, pa vam to opisuje zagrebški list «Der Morgen» takole:

Druga leta je bil ravno mesec avgust merodajen z ozirom na žitno trgovino. Mlini in velike izvozne tvrdke so delale v tem času velike nakupe in producenti so žito vozili na trg. To leto pa je v tem oziru čisto drugače. V žitni trgovini je nastal zastoj, ki je nekako ohromil vsako trgovinsko živahnost. Žitna borza v Novem Sadu, ta glede določevanja žitnih cen največji in najvažnejši žitni trg v naši državi, dela dnevno s smešno malenkostnimi količinami, dnevni promet se giblje samo med 35—40 vagoni. A treba pa tudi pibiti, da bo žitni promet še manjši, ker manjkajo od strani producentov ponudbe, mlini ter izvozniki pa se tudi vzdržujejo nakupa.

Ta zastoj v žitni trgovini meseca avgusta je nekaj nenavadnega in je vse iznenadil.

O vzrokih zastoja na žitnem trgu piše isti list sledeče: Poljedelci v južnih pokrajinah ponujajo sedaj samo toliko žita na prodaj, da lahko krijejo z izkupičkom svoje dnevne potrebe in izdatke. Bogati poljedelci v južnih žitorodnih krajih pa držijo svoje žito, ker smatrajo dosedanje žitne cene za previsoke in trdijo, da cena ne odgovarja notranji vrednosti dinarja. Se nočejo ravhati po denarnem kursu, kakor ga narekuje curiška borza iz Švice, ampak bodo čakali s prodajo tako dolgo, da bodo poskočile žitne cene tako visoko, da bodo popolno ma krile pridelovalne stroške in ostale na tej višini, kot stoje cene za važne industrijske izdelke in potrebščine.

Povprečna cena za pšenico se giblje sedaj v Bački med 13—14 K, a poljedelci hočejo s prodajo robe čakati tako dolgo, da jo bodo lahko oddali po 18—20 K en kilogram.

S tem čakanjem s prodajo pa imajo kot producenti tudi prav; kajti cene za poljedelsko orodje ter stroje, katere si mora nabaviti kmet v jeseni, niso padle in tudi ne bodo. Poljedelec se boji izgube in drži danes svoje žitno blago ravno tako trdovratno kot svojčas denar, da se zasigura pred izgubo.

Južni veleposestniki so namreč še zmiraj kapitalisti in jim hitra prodaja deželnih pridelkov ni tako nujna potreba kot na primer našemu kmetu.

Žitna trgovina torej letos ni v ugodnem položaju, izvoz bi že moral biti pripravljen, a konsumenti morajo čakati. Žitni prekupeci ne morejo kupovati, ker manjkajo ponudbe, žitnih cen pa ne morejo dvigniti sami, ker so naše žitne cene že nad svetovnimi. Na začetek žitnega izvoza pa ni niti misliti, dokler ne bodo cene se vsaj nekoliko znižale.

Iz ravnokar povedanega zeva nevaren prepad med zasledovanjem koristi — proizvajalcev žitnih pridelkov in onimi, ki jih rabijo in morajo imeti. Poljedelci morajo zahtevati povišanje cen, mlini in izvozniki pa so prisiljeni radi svetovnega trga, da se držijo nižjih cen.

Ako se bodo veleposestniki dalje držali svojo žitno robo in zahtevali povišek v cenah, bodo mlinarji in izvozniki pritisnili na vlado, da ta zniža izvozno carino in le tedaj je misliti na začetek žitnega izvoza.

Tako piše o razmerah v naših žitnicah «Der Morgen» ni lahko vsak vidi, da bo tudi letos kruh drag in dokler bo ta drag, bo tudi vse drugo drago, trpeli bodo pa pri tem vsi stanovi in sloji neznosno.

Vočigled vedno globljemu gospodarskemu propadanju kmetijskega stanu, ki te temelj naše države, pa se vladinovi v Beogradu samo med seboj pulijo in kregajo, kdo bo minister, veliki župan itd., se vozijo na letovišča, beda vseh stanov pa jim je deveta briga, samo, da se godi njim dobro.

To je balkanska zanikerna brezbriznost napram gospodarstvu in ta tira vse sloje v obupno stanje.

Ravnokar našeta žalostna dejstva centralistične brezbriznosti za odpravo obupnih razmer na polju vinogradništva, živinoreje in žitnega trga naj bi si vzel k srcu tudi gospod bivši minister Pucelj, ki je s svojo slabostojno gardo pripomogel, da imamo potem centralistične ustave demokratsko-radikalno in samostojno državno in narodno edinstvo (centralizem), a v gospodarskem oziru pa gremo rakovo pot in bomo menda letošnjo zimo prišepali na rob obupa in propasti.

To so gospodarske, za vse pokrajine zle posledice centralizma in ki jih občuti vsak bolj nego politične, ker segajo v žep in v želodec in obema s časom do dna.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Beograjski listi so se lotili sedaj velike skrivalnice: Kje je Radič? Eni ga vidijo v Pešti, drugi na Dunaju, Rimu, Londonu in bogzna kje še vse. Notranji minister je sicer rekel, da je Radič svoboden državljani, ki lahko gre kamor hoče, ta svoboda pa le ne bo tako velika, ker se ugotavlja, da je Radič od raznih strani tajno zasledovan in da policija v Zagrebu celo njegovo hišo ponoči obkoljuje. Hrvatski listi iz Zagreba trdijo, da Radič ni zapustil države, da se pa mora skrivati kakor leta 1910, ko ga je zalezoval madžarski ban za Hrvatsko. Dopisnik «Slovenca» se je razgovarjal z nekim uglednim voditeljem HRSS, ki je ves čas razgovora zanikal vesti, da je Radič odpotoval v inozemstvo. Rekel je med drugim: Bilo je potrebno, da se je gospod Radič vsled nevarnosti, da ga aretirajo, oddaljil iz Zagreba. Četudi se ne bi zgodilo, kar se je govorilo (da ga hočejo ubiti op. uredn.), bi ga zaprli, kar bi za našo akcijo ne bilo ugodno, ker bi Radiča pridržali v zaporu kot talca. Radič se je uklonil in prepotovala sva skupaj mnogo vasi. Policijo najbolj zanima, kje je bil Radič v noči od 19. na 20. julija, ko je kordon policije, ne vem s kakšnim namenom, obkolil hišo gospoda Radiča. Tega ne bodo nikdar zvedeli. Končno je voditelj HRSS povdarjal, da stojimo pred važnimi dogodki, ki se bodo dogodili v 10—12 dneh in da ni izključeno, da pojde Radič res v inozemstvo. Položaj HRSS je sicer zelo poveljen.

Druga beograjska skrivalnica je Pašičevo potovanje. Od nobene vladne strani se ne da zvedeti, kje se nahaja in govori se celo, da se najbrž kje na tihem pogaja z Radičem. Pravijo tudi, da ima njegovo potovanje namen, potrkati na vrata velikih zapadno-evropskih finančnikov radi naše finančne obnove. Če ne bo uspeha, bodo seveda lahko rekli, da so bile te govorice neosnovane.

Med našo in rumunsko komisijo so se zopet začela pogajanja o razmejilvi. Naša delegacija zahteva dve vasi, Rumuni pa kot protizahtevo vas Lomboy.

V NEMCIJI

je položaj naravnost obupen. Valuta pada že od ure do ure in če se danes daje za en dolar po 6 do 7 milijonov mark, jih je treba jutri odšteti že po 8—10. Silna draginja strahovito stiska delovne sloje in za to so stražniki in draginjski izgredi na dnevnem redu. Vladi kancelarja dr. Cuna se kot glavno in najtežje očita to, da se ni pobrigala za sprejem Nemčije v Društvo narodov. Opozicija meni, da Nemčija kot članica Društva narodov ne mogla priti v današnji položaj in da bi se tu-